Проект "Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Сатовча за периода 2016 – 2020 г."

Съдържание:

I. Резюме Стр.

1. Обхват и фокус..... 2
2. Анализ на ситуация и оценка на потребностите в общината..... 3
3. Визия и цел..... 4
   - Визия
   - Принципи, ценности
   - Приоритетни направления и целеви групи
4. Система на мониторинг и оценка..... 5
5. План за действие..... 6
6. Ресурси..... 7
7. Необходими средства за финансиране..... 7
8. Планирани услуги в общината..... 8
9. Приложения..... 9

1. Обхват и фокус на стратегията

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Сатовча (2016 – 2020) е част от реализирането на секторните политики в община Сатовча и се одобрява от общинския съвет

Стратегията определя рамката и параметрите на социалните услуги в общината. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на цялата община през следващите 5 години (2016-2020 г.).

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги цели да осигури достъпни и качествени социални услуги, да спомогне за интеграцията на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хора от рисковите групи. Стратегията обхваща развитието и усъвършенстването на съществуващите социални услуги през следващите 5 години и разкриването на нови иновативни социални услуги и програми.

При разработването на стратегията са следвани принципи и подходи на планиране, чрез които се дефинираха нуждите и потребностите на индивидите и групите в риск. Стратегията обхваща не само социалните услуги и мерки, но и интегрирани политики, използвайки ресурсите на секторите образование, здравеопазване и политика за включване на пазара на труда.

Стратегията предвижда социални услуги за всички рискови групи в общината. В рамките й са изведени нейните приоритети - целеви групи и услуги за периода на действие. В географско отношение стратегията обхваща всички населени места на общината.

В процеса на планиране и управление на социалните услуги сме съблюдавали нормативната база на основните институции, с отговорност към планиране, предоставяне и управление на социалните услуги, а именно Министерство на труда и социалната политика, Министерство на финансите, Агенция за социално подпомагане, Регионална дирекция за социално подпомагане, Държавна агенция за закрила на детето и др.

Стратегията съблюдава принципите на основните нормативни актове, визиращи насоките за осъществяване на политики в сферата на социалното включване, като: Международната харта за правата на човека на ООН, Конвенцията на ООН за правата на детето, Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, Европейска социална харта, Национална стратегия за дългосрочна грижа, Областна стратегия за развитие на социалните услуги (2016-2020 г.), Областна стратегия за интегриране на ромите (2012-2020 г.), Общински план за развитие.

Общинската стратегия е обвързана и с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семеен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за интеграция на хората с увреждания и др.

2. Анализ на ситуация и оценка на потребностите в общината

Проучването на ситуацията в общината е насочено към нуждите от социални услуги и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението на общината. В резултат на неотминаващата икономическа криза се засилва тенденцията към миграция на жители от общината и то най-вече от младите възрастови групи, което засилва негативните демографски процеси, по отношение на застаряване на населението, намаляване на относителния дял на населението в детеродна / трудоспособна възраст и намаляване на раждаемостта.

Безработицата и ограниченият достъп до заетост основно сред мъжете в общината е основен проблем за осигуряване на нормален стандарт на живот.

В сектор образование се увеличава броят на ранно отпадащите от системата ученици.

В сектор здравеопазване в редица населени места нямаме осигурен денонощен достъп до медицински услуги, поради непривлекателни лекарски практики, различни са и проблемите, с които се сблъскват хората с увреждания. Основни сред тях са ниски доходи и невъзможност за закупуване на лекарства и осигуряване на необходимото лечение, забавяния на решения на ТЕЛК или невъзможност за освидетелстване от специализирани комисии и липсата на доходи в тези периоди.

Идентифицирани рискови групи и потребности:

В резултат на анализа на рисковите фактори се обособяват следните рискови групи, които са обект на въздействието на настоящата общинска стратегия:

*деца
*хора с увреждания
*възрастни хора

Една от най-застрашените от риск групи са децата, особено деца с увреждания, на които трябва да се улесни достъпа до образование, да се улесни тяхната интеграция в обществото, да се осигури гъвкава дневна и почасова грижа, да се оказва психологическа и социална подкрепа както на тях, така и на родителите им.

Необходимо е да се обърне внимание и на децата, които са в риск от ранно отпадане от училище, поради нередовно посещение на учебни занятия. За да се избегне тяхната социална изолация са необходими дейности, с които да се запълни свободното им време и да се повиши личната им и мотивацията на техните родители за посещаване и задържане в училище.

Основна група в риск са и децата с проблемно поведение, деца от многодетни семейства и деца, чиито родители са в чужбина. Необходимо е да се извършат дейности за запълване на свободното им време, да се намалят поколенческите конфликти и да се оказва специализирана подкрепа за семействата.

Уязвима група са и хората с увреждания. Това са лица, които имат нужда от подкрепа във всекидневния им живот. Слаб е контролът при лечение на лица с

психически заболявания, забавянето на решения на ТЕЛК и ниските доходи водят до нередовно лечение на тези лица. За тях трябва да се полагат специализирани здравни и медицински грижи, с цел да се намали социалната им изолация и неравнопоставеност в обществото.

С най-голямо увеличение на относителния дял на рискова група е тази на възрастните хора, като най-застрашени са самотно живеещите. Това са лица, които се нуждаят от подкрепа и помощ, поради затруднения им достъп до здравни и социални услуги. Необходимо е да се създадат условия за увеличаване на възможностите им за общуване и социални контакти.

3. Приоритети на общинската стратегия

За да се постигне качествена промяна в социалната среда и да се подобри качеството на социалните услуги е необходима целенасочена интервенция в няколко приоритетни направления:

*превенция за деца и семейства в риск – целта е да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори за тях, да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисковото поведение и неглижиране по отношение грижите за тяхното отглеждане. За постигането на тази цел е необходимо да се включват разнообразни услуги за превенция на отклоняващо се поведение, насилие, трябва да се осъществяват разнообразни дейности за развиване на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, да се окаже методическа помощ и да се проведат информационни кампании за развитие на услугата „Приемна грижа". Необходима е да се разработят общински програми за здравна профилактика и семейно планиране, с цел да се намалят нежеланите и рискови бременности. Нужно е да се провеждат образователни програми и кампании в училищата за превенция на рисково поведение, провеждане на здравна и социална просвета против зависимостите, организиране на междуучилищни прояви на общинско ниво, да се организират съвместни специализирани дейности на Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и обществените възпитатели, заедно с ОЗД (Отдел „Закрила за детето"), за подкрепа на деца, жертви на насилие, зависимости и на деца извършители на противообществени прояви. Специално внимание трябва да се отдели и на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието. Трябва да се осигури достъпна среда за децата с увреждания в масовите училища и детски градини.

* развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение - целта е да се създадат условия за пълноценен и достоен живот чрез разкриване на услуги и грижа в общността. За постигане на тази цел е необходимо да се осигурят медицинска и социална рехабилитация, качествени здравни грижи, информация и консултации за хората с увреждания. Трябва да се развият социални услуги, които да обхванат хора с увреждания от

цялата община, като съответните специалисти (рехабилитатори, психолози и др.) ще могат да правят посещения на място. За постигане на целта е необходимо и да се закупи специализиран транспорт, с който потребителите на социални услуги да бъдат придвижени до Център за социална рехабилитация и интеграция, да се оказва подкрепа от местните власти при извършване на дейности в обособени клубове за инвалиди по места, като активно се включват местните структури на Съюза на инвалидите в България, да се подобри състоянието на инфраструктурата и осигури достъпна среда в общественото пространство.

*грижа за по-добър и достоен живот за възрастните хора – целта е да се подобри качеството им на живот, като се развие широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот. В тази връзка най-силно развитата социална услуга в общината е Домашен социален патронаж. По своят същност тя представлява мобилна услуга с традиции, която достига до домовете на своите клиенти. Тя трябва да предлага по-широк обхват на дейностите, което означава, че ще се изискват повече ресурси, но за сметка на това ще се решават значително по-голям кръг от проблеми на възрастните хора, като им бъде осигурена подкрепа в ежедневието. Необходимо е да се комбинират ресурсите на различните налични дейности и услуги на територията на общината (Домашен социален патронаж, Клуб на пенсионера и др.), с цел оптимизиране и ефективно използване на предоставяната услуга. Предоставянето на социални услуги в посока обгрижване в домашна среда, чрез използване на услугите социален и личен асистент, ще облекчи ежедневието на възрастните хора, ще продължи общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване и социален живот на хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване.

4. Система на мониторинг и оценка

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления, цели и задачи в хода на изпълнение. Чрез нея се осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в общината, осигурява пряко наблюдение на хода и методите на текущото изпълнение на планираните дейности. Чрез нея се отчита доколко е ефективна, устойчива и ефикасна стратегията, нейното въздействие върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели. Мониторингът ще спомогне за системно актуализиране на общинската стратегия, с цел подобряване на политиките за социално включване и подобряване на социалните услуги. Системата е задължително условие за ефективно изпълнение на стратегията, тъй като дава реални практически ползи за всички, които я изпълняват. Мониторингът и оценката с участие е основният подход, който ще се следва при изграждането на системата. Този подход изисква включването на обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социални услуги.

В системата за мониторинг и оценка ще се следят два основни типа индикатори:

*базови индикатори за ситуацията – те описват общия социален контекст и представят настъпилите промени в положението на рисковите групи в сравнение с изходната база.

*индикатори за прогрес – служат за проследяване на напредъка в постигането на конкретни цели на стратегията. За да има налична действаща и добре функционираща система за мониторинг и оценка трябва да се обособи Звено за мониторинг и оценка със заповед на Кмета на общината, в която ясно и конкретно да са разписани задачите и отговорностите му. Планът за действие по прилагането н системата включва събиране на информация, посещения на място, разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на стратегията, разработване и внасяне на предложения за промени, подобрения в приоритетните направления, целите и дейностите на стратегията.

5. План за действие

Отговорности и роля в изпълнението на стратегията – нормативно е определено, че месното самоуправление се осъществява от Общинския съвет, а местната изпълнителна дейност от Кмета на общината и Общинската администрация, които съвместно осъществяват местната власт.

Роля и отговорности на Общинския съвет:

- обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението й по предложение на кмета на общината;
- одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;
- съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Общинската стратегия.
- взема решения, свързани с развитие на социални услуги на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Роля и отговорности на Кмета на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията им и ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;

- организира разработването на общинските секторни политики и – след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги;

- представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;

- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Общинската стратегия;

- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия.

6. Ресурси

Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията – за да се гарантира качеството и ефективността на социалните услуги трябва да се осигури квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на такива услуги. На него трябва да се осигури провеждането на обучения и консултации, обмяна на опит и добри практики, с цел лицата, ангажирани с управлението и предоставянето на социални услуги да развиват своя капацитет.

7. Необходими средства за финансиране на социалните услуги в общината

За финансиране на дейностите за реализация на стратегията са необходими средства, но имайки предвид, че страната се намира в сериозна финансова (бюджетна) криза и развитието на социалните услуги в повечето случаи са държавно делегирани дейности и средствата се осигуряват от държавния бюджет, то финансирането им изглежда доста проблематично. В резултат на това част от недостигащите средства за инвестиции в социалния сектор, които държавния бюджет не може да осигури, ще могат да се финансират по мерки на новите Оперативни програми и Програмите за трансгранично сътрудничество.

8. Планирани социални услуги в община Сатовча за периода 2016-2020 г.

№	Услуга, вид	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Общ. Сатовча Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2020			
1	**Център за работа с деца на улицата** *(ДДД)*	Деца на улицата, бездомни и безпризорни деца, деца отпаднали от училище	област		10	Осигуряване на подслон, храна, краткосрочно настаняване и грижи за бездомни и безпризорни деца	Сатовча	Нова
2	**Кризисен център за деца с девиантно поведение**	Деца в риск, живеещи в рискови семейства, с противообществени прояви	Общини Гоце Делчев, Гърмен, Сатовча, Хаджидимово		15	Оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности, правно консултиране, социално–психологическа помощ.	Сатовча	Нова
3	**Център за настаняване от семеен тип за възрастни с увреждания** *(ДДД)*	За лица с умствена изостаналост от област Благоевград, настанени в СИ	От цялата област		15	Постепенно извеждане в резидентна грижа на лица с увреждания, настанени в СИ	Сатовча	Нова
4	**Домашен социален патронаж** *Общинска дейност*	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужва-нето, които имат нужда от грижа в семейна среда	Сатовча	150	150	Мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед. грижа, осигуряване на трудо и арт	във всички общини	Налична – разширяване на дейностите и многообразието на услугите и капацитетите за обхващане на
5	**Клуб на пенсионера** - *общинска дейност*	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами		4	4	Осигуряване на лични и социални контакти. Информиране и консул-тиране –социално, здравно, правно	Във всички общини от областта	Налични и нови дейности
6	**Личен асистент** *услуга в общността по национална програма*	Лица и деца с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами			40	Осигуряване на грижи в семейна среда на хора и деца, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневие-то си, предоставяне на алтернативен избор за професионално развитие на семейства, в които има лице с трайно увреждане.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
7	**Социален асистент** - *услуга в общността по нац. програма*	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състояния, които не могат или са много затруднени да се			15	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради ограничения от здравословен характер са изключени от социалния	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване
8	**Домашен помощник** - *услуга в общността по ОП "Развитие на човешките ресурси"*	лица с трайни увреждания, с тежки здравословни състоя-ния, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами			10	Осигуряване на грижи в семейна среда на деца и лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот.	Във всички общини от областта	Налична, за разширяване

9. Приложения

Приложение 1. Население на община Сатовча по постоянен адрес към 2011 г.

При последното официално преброяване, проведено през 2011 г, населението на община Сатовча е 15444 души.

Табл. 1 Разпределение на населението по възрастови групи (брой души):

0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-59	60-69	70-79	80-84	Над 85 г.
834	768	815	1085	1155	1102	2085	2449	1472	1067	247	110

Табл. 2 Разпределение на населението по населени места:

№	Населено място	Брой жители
1	с. Боголин	418
2	с. Ваклиново	958
3	с. Вълкосел	2554
4	с. Годешево	844
5	с. Долен	370
6	с. Жижево	291
7	с. Кочан	2615
8	с. Крибул	391
9	с. Осина	468
10	с. Плетена	1561
11	с. Сатовча	1944
12	с. Слащен	1879
13	с. Туховища	735
14	с. Фъргово	416

Приложение 2. Разпределение на подпомагани групи и семейства от община Сатовча към м. XI 2015 г. (по данни от ИРМ – Сатовча, към ДСП – Гоце Делчев)

	деца	семейства	общо
Брой деца, получили семейни добавки	2795	1893	
Помощи за отглеждане на дете-майчинство			47
Интеграционни добавки на лица с ТЕЛК	49		531
Мерки за закрила на деца			32
Месечни помощи за деца по ЗЗД			5
Регистрирани лица с увреждания от тях с:			531
*физически увреждания			400
*сензорни увреждания			25
*множествени увреждания			41
*психични заболявания			65

Приложение 3. Безработица в община Сатовча

Равнището на безработица в община Сатовча по данни за м. X 2015 г. е 14,5 %. Икономически активното население възлиза на 6423 души.

Табл. 1 Равнище на безработица по групи от населението

Всичко			Продължително безработни над 1г.		С намалена работоспособност		Безработни до 29 г.		Безработни над 50 г.	
общо	% на безработица	в т.ч. жени	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%
930	14.5 %	428	396	42.6 %	28	3.0 %	146	15.7%	432	46.5%

Табл. 2 Образователна структура на безработните лица (бр. лица)

Образователна структура			
Висше	Средно специално и професионално	Основно	Начално и по-ниско
49	1510	307	169